

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 3. Quid sit oppositio rerum, & quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

QVÆSTIO III.

Quid sit oppositio rerum. Et quotuplex?

- 43 **A** Ristot. in lib. *Pradicam. cap. 11*. Vbi de iis incipit agere, quæ Postpradicamenta vocant, quatuor genera oppositorum expouit. Alia enim, inquit, opponuntur relatiuè, vt duplum, & dimidium; alia contrariè, vt bonum, & malum; alia priuatiuè, vt visus, & cæcitas; alia contradictoriè, vt affirmatio, & negatio; siue, vt esse, & non esse. Quid verò sit oppositio in genere non definit Philosophus.
- 44 **Q**uam, vt ego definiam suppono, ea vniuersè dici opponi, siue opposita esse, quorum vnum ita aduerfatur alteri, siue ei repugnat, vt simul cum illo esse non possit. Ex quo patet, oppositionem ex suo conceptu actum quemdam esse significabilem per verbum, quo vnum extremum tanquam subiectum alteri tanquam termino, ita aduerfari, & opponi dicitur, vt ambo simul esse non possint; sed sit necesse, alterum non habere esse, si alterum habet, & vice versa, consentaneè ad doctrinam vniuersalem actuum traditam *suprà disputatione 8*. Quæ subinde oppositioni conuenit quatenus actus est. Vnde etiam apparet oppositionem relationem quamdam esse ex conceptu suo formali, iuxta dicta *quest. 1*. huius disputationis.
- 45 Hinc autem sit primò, oppositionem necessariò esse mutuam, vt est distinctio, dissimilitudo, inæqualitas, & alia huiusmodi, necesse quippe est, vt B non possit esse simul cum A, si A non potest esse simul cum B; sicut necesse est, vt B sit distinctum ab A, aut ei dissimile, aut inæquale, si A est distinctum à B, aut ei dissimile, aut inæquale, prout *infra q. 4*. explicatius monstrabimus. In quo oppositio differt à connexionem, quæ plerumque est non mutua, vt constat ex dictis *q. 2*.
- 46 Secundo sit, oppositionem actum quemdam esse metaphysicum semiextrinsecum respectu vniuscuiusque ex extremis oppositis; sicut est distinctio respectu vniuscuiusque ex extremis distinctis, dissimilitudo respectu vniuscuiusque ex extremis dissimilibus, & cæteri huiusmodi; & consequenter relationem semiextrinsecam esse, siue partim cum suo subiecto identificatam, & partim ab illo distinctam; In conceptu enim eius reali ambo extrema oppositionis includuntur vt minimùm: atque ita, dum vnum eorum tanquam subiectum alteri vt termino opponi dicitur, actus hic oppositionis, non solum cum suo subiecto adæquatus; sed etiam cum suo termino est identificatus realiter; in quo etiam ab actu connexionis discriminatur, qui solum cum suo subiecto adæquatus; non item cum suo termino, quando hic à subiecto distinguitur est identificatus realiter, vt vidimus *q. 2*.
- 47 Dico autem conceptum realem actus, seu relationis oppositionis ambo extrema opposita, vt minimùm includere in suo conceptu reali: quia sæpe fit, vt aliquam aliam præterea circumstantiam includat. Quia sicut sæpe res aliqua cum aliâ quapiam connexa est, non absolute; sed ex suppositione alicuius circumstantiæ; quo casu nequit non talis circumstantia in conceptu reali talis connexionis includi, iuxta dicta *q. 2*. ita etiam sæpe res aliqua al-

teri cuiuspiam est opposita, non absolute; sed ex suppositione alicuius circumstantiæ; quo etiam casu nequit non talis circumstantia includi in conceptu reali talis oppositionis, vt patet.

Includuntur autem in conceptu reali oppositionis extrema opposita, non quoad esse, secundum quod sunt opposita; (siquidem verum est, ea esse opposita, cum non sit verum, habere illa tale esse, hoc ipso, quòd sunt secundum illud opposita, vt patet) sed quoad aliud esse quidditatum sui, à quo habent vt sint opposita secundum illud. e.g. A, & B opposita secundum vtriusque existentiam, non componunt suam oppositionem prout habentia existentiam; (siquidem verè habent ambo illa inter se oppositionem; cum tamen verè non habeant ambo illa existentiam: imò neque possint habere) sed prout habentia talem essentiam, à quâ habent, vt ambo simul non possint existere. Et in cæteris pariter.

Quòd autem relatio oppositionis sit semiextrinseca modo dicto inde probatur. Primò: quia tales citra dubium sunt relationes distinctionis, dissimilitudinis, inæqualitatis, & alia huiusmodi, quibus aperte assimilatur. Secundò: quia si relatio oppositionis esset identificata adæquatè cum subiecto relato, quoduis ex extremis oppositis titulo oppositionis esset intrinsecè connexus cum quidditate alterius, ipsamque exigeret essentialiter, iuxta doctrinam demonstrandam *q. 4. proposit. 17*. Hoc autem, quis non censet absurdum? siquidem talis connexionis, & existentia nullum extat indicium; & Deus titulo oppositionis, quam habet cum altero Deo chimerico, cum eius quidditate connexus non est, vt *suo loc.* ostendimus, quod manifesto argumento est, ex titulo oppositionis non nasci talem connexionem, vt deberet, iuxta *proposit. citatam*. Si relatio oppositionis esset identificata adæquatè cum subiecto relato, vt *ibi* videbimus.

Tam verò oppositio sumpta vniuersè in contradictoriam, & contrariam venit imprimis diuidenda. Contradictoria est, quâ duo quæque extrema opponuntur, quorum vnum est negatio alterius. Contraria, quâ opponuntur duo quæque, vel plura extrema, quorum nullum est negatio alterius, siue ea sint positiua, siue negatiua, siue mixta. Ex quo patet, omnes omnino oppositiones ad ista duo membra reduci. Oppositio enim priuatiua reduci- tur ad contradictoriam; relatiua autem ad contrariam.

Nam oppositio priuatiua, & contradictoria dumtaxat differunt penes connotationem subiecti apti, vel inepti ad habendum earum positium extremum, iuxta dicta *disp. 9. q. 4*. de discrimine priuationis, & negationis. Quâ proinde connotatione practica in eandem oppositionem, nimirum contradictoriam recidunt amba; siquidem ambarum extrema ita se habent, vt vnum sit negatio alterius. Oppositio verò relatiua aliud non est ab oppositione duarum relationum, quarum neutra est negatio alterius respectu ad idem subiectum, quo nihil desideratur, vt ea sit oppositio contraria, iuxta definitionem datam: siquidem extrema correlatiua non ob aliud relatiuè opponi dicuntur, nisi quia relationes amorum alterutri eorum simul conuenire non possunt. e.g. pater, & filius idcirco relatiuè opponi dicuntur, quia paternitas, & filiatio in illis reperta in eorum alterutro simul reperiri non possunt. Non enim potest pater esse etiam filius filiatione reperta in filio, aut filius esse etiam pater paternitate reperta in parte: quia pater esset filius sui tanquam distincti

stincti à se, & filius esset pater sui tanquam distincti à se quod planè repugnat: hos namque effectus formales præstant subiectis, quibus insunt hæ relationes. Quod ipsum est illas respectiue ad idem subiectum contrariè esse positas.

52 Et hæc oppositio relationum in omnibus omnino extremis correlatiuis inuenitur, ut ex se patet; siue relationes eorum dissimiles inter se sint, ut in exemplo posito, siue sint similes, ut sunt relationes æqualitatis, inæqualitatis, similitudinis, dissimilitudinis, aliæque huiusmodi extremorum æqualium, inæqualium, similibus, dissimilibus, & huiusmodi ceterorum. Quando verò relationes extremorum correlatiuorum dissimiles sunt inter se, alia insuper relatiua oppositio solet in illis reperiri, quatenus in alterutro talium extremorum non solum coniungi non possunt eadem numero relationes amborum; sed neque coniungi possunt aliæ illis similes, eademve secundum speciem; idem enim homo non solum non potest esse pater, & simul filius eadem numero filiatione, quam habet suos filios; sed nec potest esse absolute respectu eiusdem simul pater, & filius. Similiter neque idem ens respectu eiusdem potest esse simul causa, & effectus; nec eadem quantitas respectu eiusdem simul dupla, & dimidia; aut totum, & pars. Pariterque euenit in aliis huiusmodi correlatiuis.

53 Quæ cum ita sint, oppositionem priuatiam sub contradictoriâ, relatiuam autem sub contrariâ comprehendimus deinceps, quoties aliud non notauerimus expresse, ut vniuersalius, & expeditius oppositionum scientiam texamus. Quomodo autem negatio quauis, tamen re ipsa sit nihil, extremum nihilominus oppositionis contradictoriæ; atque etiam contrariæ dicatur ex dictis *suprà disputat. 9. quæst. 3.* circa finem, & *quæst. 5. proposit. 8.* compertum est. Quibus positis, pergamus iam ad alias earum diuisiones.

54 Secundò itaque venit diuidenda oppositio, quemadmodum *quæst. 1.* diuisa est connexio, in metaphysicam, physicam, & moralem. Oppositio metaphysica est, quæ extrema opposita ita sibi aduersantur, ut nulla omnino potentia possint simul esse; adeò ut si essent simul, duo necessariò sequerentur contradictoria simul vera. Quod prolixius impossibile est. Oppositio verò physica est, quæ extrema opposita ita sibi aduersantur, ut naturaliter, & citra miraculum simul esse non possint. Oppositio denique moralis ea est, quæ extrema opposita ita sibi aduersantur, ut non possint esse simul, spectato modo, quo cuncta, aut semper, aut ferè semper, aut plerumque solent accidere: Vnde oppositio moralis varios gradus potest habere, quos ad supremum, medium, & infimum reducere possumus, iuxta dicta de connexionem *num. 35. & 36.* quæ pariter oppositioni, suâ proportionem seruata, applicanda sunt. Sed est adnotandum, oppositionem contradictoriam duntaxat, posse metaphysicam esse, ut constat. Vnde in rigore diuisio facta soli oppositioni contrariæ conuenit, quæ aut metaphysica, aut physica, aut moralis, esse potest.

55 Tertiò, oppositio aut inter duo tantum extrema, aut inter plura potest esse. Et quidè oppositio contradictoria inter duo tantum censetur semper esse, quorum vnum negatio alterius est, siue ea sint incomplexa, siue complexa, seu composita ex pluribus; siue ambo sint determinata, siue alterum vagum, ut fieri potest. Oppositio verò contraria tum inter duo tantum, tum inter plura extrema esse potest, quorum singula singulis mutuo opponantur. Dum enim

vnum extremum collectioni plurium inter se non oppositorum, aut alicui eorum vagè opponitur, talis oppositio inter duo tantum extrema censetur esse, quorum alterum simplex, & alterum complexum, seu compositum ex pluribus est; siue, quorum alterum est determinatum, & alterum vagum, aut quorum vtrumque vagum est. Tot enim modis potest dari contraria oppositio.

Quartò. Oppositio sumpta vniuersè alia esse potest quoad *esse* quiditatum extremorum oppositorum, alia quoad *esse* existentiale; alia quoad vtrumque. Quocirca nouem imprimis combinationes faciendæ veniunt, quando extrema opposita sunt duo. Potest enim quiditas primi opponi quiditati secundæ; aut existentie, aut vtrique; similiterque existentia primi, coniunctumque ex quiditate, & existentia eiusdem; quo nouem dictæ combinationes resultant. Et quoniam tam quiditas, quam existentia extremorum oppositorum aut absoluta, aut conditionata esse potest, hinc crescunt combinationes; atque adeò oppositionum genera, usque ad 225. ut dicebamus in simili *n. 40.* Vbi etiam, quid per *esse* quiditatum, & quiditatem extremi oppositionis tum negatiui, tum positiui veniat intelligendum in simili expositum est. Quod si verò extrema oppositionis non duo tantum; sed plura sint, crescent profectò combinationes, generaue oppositionum commemorata proportionatè ad numerum extremorum, ut constat.

Adnotare tamen oportet circa hanc diuisionem, pleraque earum oppositionum, quæ per illam recensentur à cognoscentibus per proprias species non esse conceptibiles: quia extrema, in quibus consistunt solum per species alienas conceptibilia sunt; vnde nec sunt oppositiones veræ formaliter: sed tantum per æquiualentiam. Quod vtrique euenit, quoties alterum ex extremis oppositionis quiditas aliqua ficta est (ut est in plerisque: siquidem ex extremis oppositis, quæ talibus alterum sit fictum necesse est, ut constat.) A cognoscentibus quippe per proprias species nulla quiditas ficta concipi potest: utpote necessariò inuoluens identitatem, aut distinctionem fictam non conceptibilem ab illis, iuxta doctrinam stabilitam *disp. 10. 11. & 12.* vnde plena huius adnotationis intelligentia petenda est.

Quintò oppositio extremorum sumpta vniuersè, aut potest esse respectiue ad idem tertium, puta statum, tempus, locum, aut subiectum, in quo ea dicantur non posse simul esse: siue habere simul suum esse: aut potest esse respectiue ad diuersa. Vnde multæ itidem aliæ combinationes, multaque subinde genera oppositionum resultant, ut dicebamus in simili de connexionem *num. 41.* Itaque oppositionis extrema imprimis possunt esse opposita quoad existentiam vtriusque, atque adeò respectiue ad eundem statum existentialem; insuperque quoad existentiam vtriusque, aut in eodem tempore, aut in eodem loco, aut etiam in eodem subiecto. Deinde possunt esse opposita quoad existentiam vnius, & quiditatem alterius; atque adeò respectiue ad diuersos status, scilicet existentialem, & quiditatum. Præterea possunt esse opposita quoad existentiam vnius in tempore, aut in loco, aut etiam in subiecto A, & existentiam alterius in tempore, aut in loco, aut etiam in subiecto B; atque adeò respectiue ad diuersa tempora, aut ad diuersa loca, aut ad diuersa subiecta, &c. omni facta combinatione terminorum, quorum mentionem fecimus *n. 56.*

Est tamen aduertendum, etsi oppositione contrariâ possint extrema aliqua opposita esse respectiue ad quæuis diuersa tertia commemorata: oppositione

tamen contradictoriâ nullatenus posse, nisi respectu dumtaxat ad vnum, & idem, siue illud sit status, siue tempus, siue locus, siue subiectum: quia extremum positium, & eius negatio eatenus contradictoriâ opponuntur, quatenus extremum positium per sui negationem in eo omnino remouendum venit formaliter, ubi habet esse, non aliunde. Itaque negatio Petri remouens Petrum ab statu existentiâli absoluto tantum opponitur contradictoriâ ipsi Petro, prout habente esse in statu existentiâli absoluto; non verò prout habente esse in statu quiditatio, aut in existentiâli conditionate. Quocirca hæc propositiones contradictoriâ opponuntur. *Petrus est existens: Petrus non est existens*, hæc verò non item. *Petrus est homo: Petrus non est existens*, sicut neque hæc: *Si Petrus extiterit existet: Petrus non existet*. Tametsi omnes nihil importent aliud à Petro, & negatione eius. Quia scilicet in duabus prioribus Petrus, & eius negatio pertinent ad eundem statum: In quatuor autem posterioribus ad diuersos: similiterque, imò, & potiori iure negatio remouens quidpiam positium ab hoc tempore, aut ad hoc loco, aut ab hoc subiecto solum opponitur contradictoriâ tali positio, prout habenti esse in eodem tempore, aut loco, aut subiecto; non verò prout habenti esse in aliis distinctis, vt est notum.

60 Sexto: oppositio sumpta vniuersè alia dici potest recusans medium, alia verò admittens medium inter extrema opposita. Sunt namque quedam extrema opposita, inter quæ non datur medium; quedam verò inter quæ datur, vt phrasîs est Arist. tum loco citato supra, tum alibi. Dicitur autem, inter ea extrema opposita non dari medium, quæ ita non possunt simul esse, vt neque possint simul deesse; sed alterum esse, alterumque deesse necesse est. Inter ea verò extrema opposita dicitur medium dari, quæ ita non possunt simul esse, vt nihil vetet, simul deesse: proindeque necesse non est, alterutrum esse. Et quidem omnis oppositio contradictoria recusans medium inter extrema opposita est: quia ex duobus quibusque extremis contradictoris, alterum esse, & alterum non esse, siue alterum verum, & alterum falsum esse, necesse est. Ob id enim in omnium ore circumfertur, inter duo contradictoria non dari medium. Oppositionum verò contrariarum quedam sunt, quæ recusant, & quedam, quæ admittunt medium inter extrema opposita. Recusant, quæ inter hæc extrema inveniuntur idem, & distinctum, simile, & dissimile, æquale, & inæquale, par, & impar, aliaque huiusmodi: siquidem necesse est, vt quoduis ens collatum cū alio, aut idem cū illo sit, aut ab eo distinctum, vt quæuis qualitas cum aliâ collata aut sit ei similis aut dissimilis. Pariterque, vt quæuis quantitas alteri sit aut æqualis, aut inæqualis: demum, vt quilibet numerus, aut sit par, aut impar &c. Admittunt autem medium oppositiones, quæ inveniuntur inter extrema ista. Album, & nigrum; calidum, & frigidum; assentiens, & dissentiens; volens, & nolens, & similia: siquidem possibile est, vt subiectum quoduis neque sit album, neque nigrum. Tum neque sit calidum, neque frigidum. Tum neque sit assentiens, neque dissentiens. Tum denique neque sit volens, neque nolens &c. Per quæ omnia satis videtur explicatum, prout ad præsentem questionem attinet, quid sit oppositio rerum, & quotuplex.

QVÆSTIO IV.

Quanam propositiones evidentes, aut aliâs certa, seu per se nota, seu demonstrata ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur, tum inter se, tum cum terminis precedentium collatis.

Dico elici, quæ sequuntur.

Propositio 1.

Connexionem, aut non mutuam, aut mutuam 62 esse, possibile est.

Supponimus id q. 1. n. 38. modò affirmamus, & ostendimus Quia imprimis nihil est, quod vetet, posse vnum esse sine alio, tametsi hoc sine illo esse non possit; siquidem Deus sine creaturâ esse potest; tametsi creatura non possit esse sine Deo, vt est certissimum; passimque occurrunt similia exempla. Deinde: quia neque est aliquid, quod vetet, ita esse extrema aliqua inuicem colligata, vt neutrum possit sine altero esse, vt cernitur in diuinis personis, in essentis, & proprietatibus, in aliisque huiusmodi, aut citra dubium possibilibus, aut etiam existentibus.

Propositio 2.

Impossibile est, vt consortium quoduis vnus ex- 63 tremi cum alio mutuum non sit.

Est clarum: quia quoduis consortium vnus extremi cum alio quedam est amborum coniunctio, siue simultaneitas, siue societas, vt est notissimum. Repugnat autem, duo esse coniuncta, aut esse simul, aut inter se associata; quin vnum cum altero, & hoc vicissim cum illo aut coniunctum, aut simul, aut associatum sit, vt patet.

Vnde constat, consortium vnus extremi cum alio 64 necessario esse mutuum, siue sit consortium eorum quoad esse existentielle, quod coexistentia dicitur; siue sit quoad esse quiditatum, & vtrumque siue absolutum, siue conditionatum. Tum, siue sit consortium quoad esse eiusdem rationis in vtroque extremo reperitur; siue quoad esse vnus rationis in vno, & alterius in altero.

Propositio 3.

Quâ ratione vnum extremum alteri opponitur, 65 eadem cum negatione eius, siue cum eius contradictorio connexum est.

Est clarum ex ipsis terminis, insuperque demonstratur. Primò quia esse vnum extremum alteri oppositum; est non posse esse simul cum illo per definitionem expositam q. 3. Non quæ autem esse simul cum illo idem est, ac non posse esse, quin illud non sit; quod ipsum est non posse esse sine illius negatione atque aded cum illius negatione connexum esse. Secundò: quia si extremum alteri oppositum cum negatione eius connexum non esset, absque tali negatione esse posset, hoc autem ipsum est posse illud esse simul cum talis negationis contradictorio, quod alterum extremum est; & consequenter non esse illud oppositum alteri extremo, cui est oppositum, vt supponitur. Quod est chimericum.

Ex hac propositione constat. Si vnum extremum 66 metaphysicè est alteri oppositum, metaphysicè quoque